

Informacja o zmianach w zasadach dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna od 1 stycznia 2024 r.

W związku z pobieraniem przez Panią/Pana świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna, organ wykonując obowiązek wynikający z art. 63 ust. 16 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023r. poz. 1429) zgodnie, z którym: „ Organ właściwy w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 43, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, **informuje** osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43, albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie zmienianej w art. 51, **o zmianach** w zasadach dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna” informuję, co następuje:

I. Specjalny zasiłek opiekuńczy.

Od 1 stycznia 2024r. uchylono art.16a ustawy o świadczeniach rodzinnych, który dotyczy specjalnego zasiłku opiekuńczego. Od 1 stycznia 2024r. specjalny zasiłek opiekuńczy będzie mogła pobierać tylko osoba, która była do niego uprawniona przed tą datą, wyłącznie jako jego kontynuację.

II. Świadczenie pielęgnacyjne.

1.Od dnia 1 stycznia 2024 r. zmienia się art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023r. poz.390 ze zm.) regulujący prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Najważniejsze zmiany w przepisach regulujących zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które zostały określone w art. 17 (w nowym brzmieniu) ustawy o świadczeniach rodzinnych to:

1) świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać matce lub ojcu lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, opiekunowi faktycznemu, opiekującym się niepełnosprawnym dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia, bez konieczności rezygnacji z aktywności zawodowej czy zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. Osoba z niepełnosprawnością, nad którą opieka była sprawowana po ukończeniu 18. roku życia będzie mogła ubiegać się o przyznanie jej świadczenia wspierającego.

2) o świadczenie pielęgnacyjne będą mogły się również ubiegać wszystkie rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz dyrektorzy placówek pieczy zastępczej,

3) pobieranie przez opiekuna osoby niepełnosprawnej własnych świadczeń emerytalno-rentowych nie będzie miało żadnego wpływu na jego prawo do świadczenia pielęgnacyjnego,

4) świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać również osobie uprawnionej na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, do innego świadczenia: świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,

5) uchylenie warunku z art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych uzależniającego przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności u osoby wymagającej opieki,

6) wprowadzenie wyższej kwoty świadczenia pielęgnacyjnego, jeżeli w rodzinie jest więcej, niż jedno dziecko z niepełnosprawnością. Jeśli rodzic/opiekun sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem w wieku do 18. roku życia legitymującym się orzeczeniem uprawniającym opiekuna do świadczenia pielęgnacyjnego, to świadczenie pielęgnacyjne będzie podwyższane o 100% na drugie i każde kolejne dziecko z niepełnosprawnościami. To oznacza, że od 1 stycznia 2024r., kiedy ustawa

w nowym brzmieniu wejdzie w życie, na każde dziecko niepełnosprawne objęte opieką będzie wypłacane odrębne świadczenie pielęgnacyjne,

7) w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowa prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki.

Pełne brzmienie art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który reguluje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od **1 stycznia 2024r.** jest następujące:

„**Art. 17.**

1. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

1) matce albo ojcu,

2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,

3) opiekunowi faktycznemu dziecka,

4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

1a (uchylony).

1b. (uchylony).

2. (uchylony).

2a. (uchylony).

2b. (uchylony).

2c. (uchylony).

2d. (uchylony).

3. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 2458,00 zł miesięcznie.

3a. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia.

3b. Waloryzacja polega na zwiększeniu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), obowiązującego na dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

3c. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego ustalano w sposób określony w ust. 3b zaokrąglając do pełnych złotych w górę.

3d. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego na następny rok kalendarzowy podlega ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

3e. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, rodzinie zastępczej i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, o której mowa w ust. 3, podwyższa się o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

4. Kwotę świadczenia pielęgnacyjnego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

4a. W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki.

5. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;

2) osoba wymagająca opieki została umieszczona lub przebywa w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich;

3) osoba wymagająca opieki jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;

4) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

6. Zarejestrowanie w powiatowym urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy lub posiadanie statusu bezrobotnego nie ma wpływu na uprawnienie do świadczenia pielęgnacyjnego.”

III. Dalsze informacje.

1.Uwaga. Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, która sprawuje opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia i która będzie chciała po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne *na nowych zasadach* (czyli z możliwością podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez ograniczeń, otrzymywać podwyższone świadczenie pielęgnacyjne, w związku z opieką nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia), musi po tej dacie zrezygnować z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie starych przepisów i złożyć wnioski o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów.

2. Świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna nie będzie przysługiwać opiekunowi osoby niepełnosprawnej w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna

będzie miała przyznane przez ZUS świadczenie wspierające.

3. Osoby, które nabyły lub nabędą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna na podstawie przepisów prawa obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. zachowują prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna po 31 grudnia 2023 r. Innymi słowy będą mogły pobierać ww. świadczenie/zasiłki po 31 grudnia 2023 r. na dotychczasowych zasadach, o ile osobie niepełnosprawnej nie zostanie przyznane świadczenie wspierające.

Szczegółowe regulacje w tym zakresie zawiera art. 63 ust.1- 6 o świadczeniu wspierającym zgodnie, z którymi:

„ 1. W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Osoby, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, albo od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 (ustawa o świadczeniach rodzinnych) w brzmieniu dotychczasowym, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, zachowują prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych w zdaniu pierwszym jest złożenie *wniosku* o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie **3 miesięcy** od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie *wniosku* o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie **3 miesięcy**, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

4. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych w ust. 1-3 przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 43 (ustawa o świadczeniach rodzinnych), na który prawo zostało przyznane, jeżeli *wniosek* o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

5. Kwoty przysługującego na podstawie przepisów dotychczasowych:

1) świadczenia pielęgnacyjnego - podlegają waloryzacji w trybie i na zasadach określonych w art. 17 ust. 3a-3d ustawy zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym;

2) specjalnego zasiłku opiekuńczego - podlegają weryfikacji w trybie i na zasadach określonych w rozdziale 4 ustawy zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym.”

6. Świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego.

Zgodnie z art. 63 ust. 7 - 10 ustawy o świadczeniu wspierającym:

7. W przypadku gdy *osoba wymagająca opieki* lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły *wniosek* o ustalenie prawa do *świadczenia wspierającego* postępowanie z *wniosku* o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna, *zawiesza się do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego*.

8. W przypadku podjęcia zawieszzonego postępowania, o którym mowa w ust. 7, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, w brzmieniu dotychczasowym, lub zasiłku dla opiekuna, ustala się po dokonaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

9. Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego w brzmieniu dotychczasowym, lub zasiłku dla opiekuna, podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

10. W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki *świadczenia wspierającego* lub pozostawienia *wniosku* o to świadczenie bez rozpatrzenia, odpowiednio świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli osoba spełnia warunki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Zgodnie z art. 63 ust. 11 ustawy o świadczeniu wspierającym: Za nienależnie pobrane świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie zmienianej w art. 51, uważa się świadczenie lub zasiłek wypłacone za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające.

Zgodnie z art. 63 ust. 12 - 15 ustawy o świadczeniu wspierającym:

12. W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba pobierająca na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, zachowuje, do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki, prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego albo do zasiłku dla opiekuna, chyba że zgon osoby wymagającej opieki nastąpił przed dniem 1 stycznia 2024 r.

13. Osoba pobierająca na zasadach określonych w **ust.12** świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, nie traci prawa odpowiednio do:

- 1) świadczenia rodzicielskiego, o którym mowa w art. 17c ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- 2) dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- 3) świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego ustawy o świadczeniach rodzinnych, albo zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, pomimo podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub ustalenia tej osobie prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego

2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia.

14. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą, na zasadach określonych w ust. 12, świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna.

15. Do osób pobierających na podstawie przepisów dotychczasowych świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, stosuje się przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu dotychczasowym.

IV. Świadczenie wspierające.

1. Od 1 stycznia 2024r. osoba niepełnosprawna, która ukończy 18 rok życia będzie mogła uzyskać świadczenie wspierające.

2. Warunkiem uzyskania świadczenia wspierającego przez osobę niepełnosprawną będzie uprzednie uzyskanie przez nią decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia wydawanej przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.

3. Osoba niepełnosprawna, składając w ZUS wniosek o świadczenie wspierające będzie mogła zdecydować od jakiego miesiąca chce mieć przyznane przez ZUS świadczenie wspierające, dzięki czemu może nie dopuścić do sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres za który jej opiekun otrzymał w gminie świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna i tym samym uniknąć sytuacji powstania nienależnych świadczeń po stronie jej opiekuna.

4. Miesięczna wysokość świadczenia wspierającego uzależniona będzie od ustalonego decyzją wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, poziomu potrzeby wsparcia osoby niepełnosprawnej:

- a) wysokość 220% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 95 do 100 punktów,
- b) wysokość 180% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 90 do 94 punktów,
- c) wysokość 120% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 85 do 89 punktów,
- d) wysokość 80% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 80 do 84 punktów,
- e) wysokość 60% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 75 do 79 punktów,
- f) wysokość 40% renty socjalnej – poziom potrzeby wsparcia od 70 do 74 punktów.

5. Za osobę, która nie będzie podejmować zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielania wsparcia osobie, wspólnie z nią zamieszkującej i gospodarującej, ZUS będzie opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne.

6. Postępowanie w sprawie świadczenia wspierającego będzie prowadzić oraz wypłacać Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). **Stąd w zakresie szczegółowych warunków uzyskania świadczenia wspierającego proszę się kontaktować z ZUS.**

V. Informujemy, że wszystkie ww. informacje wynikają z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023r. poz. 1429).